

Sygn. akt I C 16/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 września 2014 r.

Sąd Okręgowy w Lublinie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Okręgowego Alicja Zych

Protokolant: Jolanta Lisiowska

po rozpoznaniu w dniu 10 września 2014 roku w Lublinie

na rozprawie

sprawy z powództwa E. J.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej
z siedzibą w W.

o zadośćuczynienie i odszkodowanie

I. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powódki E. J. kwotę 85.000,00zł (osiemdziesiąt pięć tysięcy złotych) tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami od dnia 1 września 2012 roku do dnia zapłaty;

II. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powódki E. J. kwotę 25.000,00zł (dwadzieścia pięć tysięcy złotych) tytułem odszkodowania z ustawowymi odsetkami od dnia 1 września 2012 roku do dnia zapłaty;

III. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

IV. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powódki E. J. kwotę 7.026,94zł (siedem tysięcy dwadzieścia sześć złotych dziewięćdziesiąt cztery grosze) tytułem zwrotu kosztów procesu;

V. nakazuje zwrócić powódce E. J. z Kasy Sądu Okręgowego w Lublinie kwotę 89,86zł (osiemdziesiąt dziewięć złotych osiemdziesiąt sześć groszy) tytułem niewykorzystanej zaliczki na opinię biegłego.

Sygn. akt I C 16/13

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 3 stycznia 2013 roku (data stempla pocztowego k. 42) E. J. wniosła o zasądzenie na jej rzecz od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. łącznie kwoty 157.500,00zł, w tym kwoty:

a) 115.000,00zł z tytułu zadośćuczynienia za doznaną krzywdę z powodu śmierci osoby najbliższej wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 1 września 2012 roku do dnia zapłaty (art. 446§4kc),

b) 42.500,00zł tytułem odszkodowania za znaczne pogorszenie się sytuacji życiowej powódki po śmierci osoby najbliższej wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 1 września 2012 roku do dnia zapłaty (art. 446§3kc).

W uzasadnieniu pozwu wskazano, iż w wyniku wypadku drogowego

z dnia 15 grudnia 2011 roku, śmierć poniósł mąż powódki E. J., za który odpowiedzialność ponosiła osoba trzecia, posiadająca zawartą

z pozwanym umowę ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej. Podniesiono, iż śmierć J. J. (1) była dla powódki ogromną tragedią i niepowetowaną stratą, z którą cały czas nie może się pogodzić. Powódka pozostawała w związku małżeńskim ze zmarłym mężem 42 lata, nie posiadali dzieci. Po śmierci męża każdy dzień spędza samotnie w domu, rozpamiętując dzień tragedii i ogromną stratę, wszystkie święta są dla powódki ogromnym cierpieniem. Ponadto wskazano, iż wskutek śmierci J. J. (1) sytuacja życiowa powódki uległa znacznemu pogorszeniu, powódka utraciła wsparcie finansowe jak też wsparcie i pomoc w szeregu rozmaitych sytuacjach życiowych, pozbawiona została też codziennej obecności męża, co wpływa destrukcyjnie na codzienne funkcjonowanie powódki (pozew wraz z uzasadnieniem k. 2-8).

W odpowiedzi na pozew pozwany (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. nie uznał powództwa i wniósł o jego oddalenie w całości oraz zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 17,00zł. W uzasadnieniu pozwany wskazał, iż w wyniku przeprowadzonego postępowania likwidacyjnego pozwany przyznał powódce świadczenia pieniężne w wysokości 35.000,00zł z tytułu zadośćuczynienia za doznaną krzywdę na podstawie art. 446§4kc, 35.000,00zł tytułem odszkodowania za pogorszenie się sytuacji życiowej powódki na podstawie art. 446§3kc oraz kwotę 4.656,95zł tytułem zwrotu kosztów pogrzebu. Pozwany podniósł, iż w okolicznościach sprawy, przyznane i wypłacone powódce świadczenia w pełni zrealizowały swą funkcję kompensacyjną zaś dalsze wysuwane przez powódkę w pozwie żądania są bezzasadne i winny zostać oddalone (odpowieź na pozew k. 77-80).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

J. J. (1), urodzony w dniu (...), był mężem powódki E. J.. W dniu 15 grudnia 2011 roku, w wieku 64 lat zginął w wypadku drogowym. Wypadek miał miejsce w L., około godziny 16.00. Wypadek polegał na tym, że G. S., w dniu 15 grudnia 2011 roku w L., jadąc ul. (...) od strony ul. (...), umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym w ten sposób, że kierując samochodem marki M. o nr rej. (...) w sposób nienależyty obserwował jezdnię i przed wyznaczonym przejściem dla pieszych nie zmniejszył prędkości, a następnie nie ustąpił pierwszeństwa przechodzącemu przez jezdnię ze strony lewej na prawą na przejściu dla pieszych J. J. (1), w następstwie czego potrącił go, a pieszy przewieziony do szpitala zmarł w wyniku odniesionych obrażeń (odpis skrócony aktu małżeństwa k. 11, odpis skrócony aktu zgonu k. 12, wyrok k. 157-158 dołączonych akt Sądu Rejonowego Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku, sygn. akt III K 821/12).

Zmarły J. J. (1) zawarł związek małżeński z powódką E. J. w dniu 9 września 1969 roku, ze związku tego nie było dzieci. Między E. J. a J. J. (1) istniała silna więź emocjonalna, tworzyli udane małżeństwo, pełne miłości, wzajemnego szacunku. J. J. (1) był bardzo dobrym mężem, opiekował się powódką i dbał o nią, przygotowywał posiłki, robił zakupy. Małżonkowie często spędzali wolny czas na R. i M., bardzo często jeździli do lasu na grzyby. Co roku wyjeżdżali na wspólne wakacje, podróżowali własnym samochodem, tylko zmarły mąż powódki miał prawo jazdy. Po jego śmierci powódka sprzedała samochód. Powódka po śmierci męża wolny czas spędza głównie w domu i na cmentarzu, czasami odwiedza swoją siostrzenicę. Obecnie powódka mieszka sama. J. J. (1) miał wykształcenie zawodowe, był zawodowym kierowcą, w chwili śmierci pobierał świadczenie przedemerytalne, zginął miesiąc przed nabyciem uprawnień do pełnego świadczenia emerytalnego. Powódka E. J. obecnie ma 66 lat, pracowała w szkole jako nauczycielka, obecnie pobiera świadczenie emerytalne (zeznania A. W. k. 123v-124, zeznania powódki k. 122v-123v w zw. z k. 163v-164).

Powódka E. J. cierpi na zaburzenia z kręgu nerwicowego, rozpoznano u niej zespół depresyjno-lękowy. W konsekwencji tragicznej śmierci męża J. J. (1) dnia 15 grudnia 2011 roku, powódka doznała bardzo silnych cierpień. Dolegliwości natury psychicznej utrzymują się u powódki do chwili obecnej. Trwały uszczerbek na zdrowiu powódki wynosi 5% (opinia biegłego sądowego psychiatry k. 145-147).

Przed śmiercią J. J. (1), małżonkowie J. zamieszkiwali

w mieszkaniu komunalnym o powierzchni 36m², składającego się z jednego pokoju i kuchni, comiesięczne opłaty eksploatacyjne za mieszkanie wynosiły ponad 700,00zł. Małżonkowie przeprowadzili remont w przedmiotowym mieszkaniu ze środków pochodzących z kredytu bankowego w kwocie 16.000,00zł, do spłaty pozostała kwota około 8.000,00zł, miesięczna rata kredytu wynosi 390,00zł. J. J. (1) przed śmiercią pobierał świadczenie przedemerytalne w kwocie 1.140,74zł, zaś powódka E. J. pobierała świadczenie emerytalne w kwocie około 1.300,00zł. Decyzją (...) Oddział w L. przyznano J. J. (1) od dnia 22 grudnia 2011 roku świadczenie emerytalne w kwocie 2.179,22zł brutto miesięcznie. Decyzją (...) Oddział w L. z dnia 20 stycznia 2012 roku powódce przyznano świadczenie emerytalne w kwocie 1.269,43zł miesięcznie. Decyzją (...) Oddział w L. z dnia 5 marca 2012 roku powódce przyznano rentę rodzinną w kwocie 1,599,24zł miesięcznie. (decyzje k. 137-140, zaświadczenie k. 21, zeznania powódki k. 122v-123v w zw. z k. 163v-164).

Pismem z dnia 18 lipca 2012 roku, doręczonym pozwanemu ubezpieczycielowi w dniu 1 sierpnia 2012 roku, E. J. zgłosiła swoje roszczenia wobec pozwanego w kwocie:

- 300.000,00zł tytułem zadośćuczynienia (art. 446§4kc),
- 77.500,00zł tytułem odszkodowania (art. 446§3kc),
- 4.656,95zł tytułem zwrotu kosztów pogrzebu (zgłoszenie roszczeń k. 15-20).

Decyzją z dnia 29 sierpnia 2012 roku pozwany przyznał powódce E. J. kwotę 35.000,00zł z tytułu pogorszenia się sytuacji życiowej powódki po śmierci męża, kwotę 35.000,00zł z tytułu zadośćuczynienia pieniężnego po śmierci męża oraz kwotę 4.656,95zł tytułem zwrotu kosztów pogrzebu (decyzja k. 22-23).

Opisany stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o przywołane dowody, zgromadzone w aktach sprawy, których prawdziwości, autentyczności

i zgodności z oryginałem żadna ze stron procesu, reprezentowanych przez profesjonalnych pełnomocników nie kwestionowała, oraz na podstawie dołączonych akt szkody oraz dołączonych akt Sądu Rejonowego Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku, sygn. akt III K 821/12.

W sprawie przeprowadzono dowód z opinii biegłego lekarza sądowego psychiatry. W ramach kontroli merytorycznej i formalnej tej opinii, Sąd nie dopatrył się żadnych nieprawidłowości nakazujących odebranie jej przymiotu pełnowartościowego źródła dowodowego. Biegły wskazał wszelkie przesłanki przyjętego rozumowania, przedstawił także jego tok oraz omówił wyniki końcowe. Wnioski płynące z opinii są klarowne i wynikają z przyjętych podstaw. Sąd nie dopatrył się w niej błędów logicznych, niezgodności z życiowym doświadczeniem bądź też niespójności z pozostałym materiałem dowodowym, końcowo dzieląc wnioski specjalisty. W tych warunkach przedmiotowa opinia posłużyła za pełnowartościową podstawę dokonanych ustaleń faktycznych, pozwalając także na weryfikację wiarygodności dowodów osobowych. Sąd uwzględnił także zeznania powódki oraz świadka w zakresie rodzaju, długotrwałości, intensywności cierpień powódki po śmierci J. J. (1) oraz pogorszenia się sytuacji życiowej powódki po śmierci męża gdyż są zgodne z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie.

W ocenie Sądu, dowody uznane za wiarygodne w opisanej konfiguracji, tworzą łańcuch dowodów niesprzecznych wewnątrz i pozwalają na ustalenie stanu faktycznego w stopniu wystarczającym dla jednoznacznego wyrokowania w sprawie, przy wysnuwaniu wniosków zgodnych z zasadami logicznego rozumowania i opartych na doświadczeniu życiowym.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Powództwo zasługuje na uwzględnienie w części.

Podstawa odpowiedzialności pozwanego nie była sporna, dlatego też należy jedynie wspomnieć, iż stosownie do treści art. 822 k.c. w zw. z art. 34 ust. 1, art. 35 i art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych:

z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia. Ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów mechanicznych jest objęta odpowiedzialność cywilna każdej osoby, która kierując pojazdem mechanicznym w okresie trwania odpowiedzialności ubezpieczeniowej, wyrządziła szkodę w związku z ruchem tego pojazdu. Odszkodowanie ustala się i wypłaca w granicach odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem mechanicznym, najwyżej jednak do ustalonej w umowie ubezpieczenia sumy gwarancyjnej.

Przepisy tej ustawy, w zakresie przez nią uregulowanym, mają charakter szczególny w stosunku do przepisów Kodeksu cywilnego (por. uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 7 lutego 2008 roku w sprawie III CZP 115/07, OSNC 2008/9/96). Niemniej jednak dla porządku wypada wskazać, iż zgodnie z art. 435 § 1 kc w zw. z art. 436 § 1 kc, samoistny posiadacz mechanicznego środka komunikacji poruszanego za pomocą sił przyrody ponosi odpowiedzialność za szkodę na osobie lub mieniu wyrządzoną komukolwiek przez ruch tego środka komunikacji, nie wyłączając pasażera pojazdu, który prowadzi, chyba że szkoda nastąpiła wskutek siły wyższej albo wyłącznie z winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, za którą nie ponosi odpowiedzialności. W sprawie bezspornym był fakt, że do przedmiotowego wypadku doszło z winy kierowcy pojazdu marki M. (...) – G. S., za którego zastępczą odpowiedzialność cywilną ponosi pozwany.

Powódka E. J. swoje roszczenia opierały na treści przepisu art. 446 §3 i 4 kc.

W przedmiotowej sprawie kluczową kwestią było udzielenie odpowiedzi na pytanie czy powódka wskutek śmierci J. J. (1) doznała krzywdy i jaki był jej rozmiar oraz czy doszło do znacznego pogorszenia się jej sytuacji życiowej.

Zebrane w sprawie dowody jednoznacznie potwierdzają, że śmierć J. J. (1) spowodowała u powódki bardzo dotkliwe cierpienia psychiczne. Zmarły J. J. (1) zawarł związek małżeński z powódką E. J. w dniu 9 września 1969 roku, ze związku tego nie było dzieci. Między E. J. a J. J. (1) istniała silna więź emocjonalna, tworzyli udane małżeństwo, pełne miłości, wzajemnego szacunku. J. J. (1) był bardzo dobrym mężem, opiekował się powódką i dbał o nią, gotował posiłki, robił zakupy. Małżonkowie często spędzali wolny czas na R. i M., bardzo często jeździli do lasu na grzyby. Co roku wyjeżdżali na wspólne wakacje, podróżowali własnym samochodem, mieli wiele wspólnych planów na przyszłość, w tym wspólnych wycieczek i wyjazdów. Powódka po śmierci męża wolny czas spędza głównie w domu i na cmentarzu, czasami odwiedza swoją siostrzenicę. Obecnie powódka mieszka sama i nie dopuszcza myśli o związaniu się z innym mężczyzną. Powódka E. J. cierpi na zaburzenia z kręgu nerwicowego, rozpoznano u niej zespół depresyjno-lękowy. W konsekwencji tragicznej śmierci męża J. J. (1) dnia 15 grudnia 2011 roku, powódka doznała bardzo silnych cierpień. Dolegliwości natury psychicznej utrzymują się u powódki do chwili obecnej. Trwały uszczerbek na zdrowiu powódki wynosi 5%. Powódka czuje się bardzo samotna, często płacze, odizolowała się od otoczenia, nie widzi poprawy swojej sytuacji w przyszłości. Powódka nie ma własnych dzieci, nie może więc liczyć na jakąkolwiek pomoc i wsparcie duchowe najbliższych osób.

Reasumując powyższe w świetle okoliczności niniejszej sprawy uznać należało, że powódkę dotknęła krzywda w postaci ogromnych cierpień psychicznych związanych z tragiczną śmiercią jej męża J. J. (1).

Wobec wykazania odpowiedzialności pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. za sprawcę wypadku Sąd ma uprawnienia do przyznania powódce odpowiedniej sumy pieniężnej za doznaną i odczuwaną nadal krzywdę. Podkreślić też należy, że jest to uprawnienie a nie obowiązek, bowiem wynika to wprost z redakcji przepisu art. 446§4 kc „Sąd **może** przyznać.....odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę”.

Ustalenie krzywdy w oparciu o rodzaj, natężanie i czas trwania tej krzywdy, trwałość skutków a także stopień winy sprawcy ma podstawowe

i zasadnicze znaczenie przy ustalaniu wysokości sumy odpowiedniej, która miałaby stanowić za doznaną krzywdę rekompensatę pieniężną.

Kryteria ustalenia „kwoty odpowiedniej” na gruncie art. 446§4kc jak wskazuje doktryna winny być najwyższe na rzecz osób, które w sytuacjach utraty najbliższych członków rodziny pozostały samotne, czy też utraciły dzieci, rodziców. W każdym wypadku ocena wysokości zadośćuczynienia powinna zostać dokonana z uwzględnieniem okoliczności konkretnej sprawy

i kompensować nie śmierć członka rodziny bo takiej nie da się ustalić ale jego wcześniejszą utratę.

Odnosząc się do specyfiki tej konkretnej sprawy Sąd mając na względzie rozmiar doznanej przez powódkę krzywdy i zakresu jej cierpień uznał,

że kwota zadośćuczynienia w wysokości 120.000,00zł będzie odpowiednia i stosowna, która spełni swój kompensacyjny charakter. Oczywistym jest, że przyznana kwota zadośćuczynienia nie wyrówna całej krzywdy moralnej, bo tej w pieniądzu wyrównać się nie da, ale

w jakiś sposób złagodzi te cierpienia. Zdaniem Sądu zasądzona na rzecz powódki kwota z jednej strony nie jest nadmiernie wygórowana, z drugiej zaś odpowiada poczuciu sprawiedliwości i złagodzeniu krzywdy.

W związku z faktem, iż pozwane towarzystwo ubezpieczeń wypłaciło tytułem zadośćuczynienia na rzecz powódki kwotę 35.000,00zł, Sąd w pkt I wyroku, na podstawie wskazanych przepisów, zasądził od pozwanego na rzecz powódki E. J. kwotę 85.000,00zł (120.000,00zł – 35.000,00zł) z ustawowymi odsetkami od dnia 1 września 2012 roku do dnia zapłaty.

W postępowaniu likwidacyjnym powódka zgłosiła żądanie wypłaty zadośćuczynienia w kwocie 300.000,00 zł w piśmie doręczonym pozwanemu w dniu 1 sierpnia 2012 roku. Biorąc pod uwagę powyższe, należy wskazać, iż uzasadnione jest w realiach niniejszej sprawy roszczenie powódki zasądzenia odsetek od daty wskazanej w pozwie, tj. od dnia 1 września 2012 roku. Zgodnie bowiem z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2003 roku, Nr 124, poz. 1152 ze zm.) zakład ubezpieczeń wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni licząc od dnia złożenia przez poszkodowanego lub uprawnionego zawiadomienia o szkodzie, czyli w realiach sprawy pozwany pozostaje w zwłoce od dnia 1 września 2012 roku (punkt I wyroku).

W niniejszym procesie powódka E. J. domagała się także odszkodowania w wysokości 42.500,00zł z tytułu znacznego pogorszenia jej sytuacji życiowej po śmierci męża.

Treść art. 446 § 3 k.c. stanowi, że sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego stosowne odszkodowanie, jeżeli skutek jego śmierci nastąpiło znaczne pogorszenie ich sytuacji życiowej. Odszkodowanie to obejmuje szkody majątkowe, których nie uwzględnia się przy zasądzeniu renty (art. 446 § 2 k.c.). Szkody te wyrażają się w ogólnym, znacznym pogorszeniu warunków życiowych, w jakich znaleźli się najbliżsi członkowie rodziny zmarłego. Powoduje ono nie tylko uszczerbek w aktualnej sytuacji materialnej, ale również w możliwości polepszenia warunków życiowych w przyszłości

i w ograniczeniu planów życiowych. Nie chodzi przy tym o przyznanie zadośćuczynienia za same cierpienia związane ze śmiercią osoby najbliższej. Natomiast ocena „znacznego pogorszenia” zależna jest od rozmiarów ujemnych następstw natury majątkowej wywołanych przez śmierć osoby najbliższej (por. uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26 października 1970 r., III PZP 22/70, OSNCP 1971/7-8/120, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 listopada 1977 r. IV CR 419/77 opubl. Lex nr 8025).

Przesłanką zasądzenia odszkodowania jest wystąpienie znacznego pogorszenia sytuacji życiowej najbliższych członków rodziny zmarłego. Ocena czy żądanie jest uzasadnione wymaga ustalenia, jaka była sytuacja życiowa rodziny zmarłego przed wypadkiem oraz czy i o ile uległa ona pogorszeniu na skutek jego śmierci. Pogorszenia sytuacji życiowej, o którym mowa w art. 446 § 3 k.c. nie można sprowadzać do prostego zmniejszenia dochodów lub zwiększenia wydatków najbliższych członków rodziny zmarłego. Szkody majątkowe prowadzące do znacznego pogorszenia bieżącej lub przyszłej sytuacji życiowej osoby najbliższej zmarłemu są często nieuchwytnie lub trudne do

obliczenia. Często wynikają z obniżenia aktywności życiowej i ujemnego wpływu śmierci osoby bliskiej na psychikę i stan somatyczny, co niekoniecznie przejawia się w konkretnej chorobie (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18 lutego 2004 roku sygn. V CK 269/03, opubl. Lex nr 238971).

Znaczne pogorszenie sytuacji życiowej uprawnionego w rozumieniu art. 446 § 3 k.c. zależne jest od rozmiarów ujemnych następstw o charakterze majątkowym, a także zmian w sferze dóbr niematerialnych uprawnionego wywołanych przez śmierć osoby bliskiej, już istniejących oraz dających się przewidzieć w przyszłości na podstawie zasad doświadczenia życiowego. Jego ocena powinna być oparta na szczegółowej analizie sytuacji osoby uprawnionej z uwzględnieniem wszystkich okoliczności, które mają wpływ na jej warunki

i trudności życiowe, stan zdrowia (w tym jego ewentualne pogorszenie wywołane śmiercią osoby najbliższej) wiek, stosunki rodzinne i majątkowe. Prawidłowa wykładnia pojęcia "stosowne odszkodowanie" powinna uwzględniać nie tylko okoliczności konkretnej sprawy, ale także realną wartość ekonomiczną. Musi ono wyrażać się sumą wymierną, stanowiącą adekwatne przysporzenie dla uprawnionego, a zarazem uwzględniającą ocenę większości rozsądnie myślących ludzi. Odszkodowanie należne na podstawie art. 446 § 3 k.c. nie jest odszkodowaniem pełnym w rozumieniu art. 361 § 2 k.c., lecz z woli ustawodawcy "stosownym", tj. takim, które ułatwi przystosowanie się uprawnionemu do zmienionej sytuacji życiowej. Dyspozycja tego przepisu nie obejmuje zatem obowiązku wyrównania wszystkich szkód ustalonych detalicznie, pozostających w związku przyczynowym ze śmiercią członka bliskiej rodziny, gdyż ze swej natury jest to kompensacja o charakterze ryczałtowym (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2008 roku

w sprawie II CSK 143/08, z dnia 16 kwietnia 2008 r. w sprawie V CSK 544/07, z dnia 24 października 2007 r. w sprawie IV CSK 194/07).

W najnowszym orzecznictwie należy zauważyć istotną zmianę stanowiska Sądu Najwyższego, który wielokrotnie wskazuje na konieczność posługiwania się obiektywnymi miernikami, umożliwiającymi, w sposób choćby przybliżony, określić szkodę. W przeciwieństwie do starszych orzeczeń, nie wskazuje na konieczność dostrzeżenia ścisłej granicy pomiędzy roszczeniami o stosowne odszkodowanie, a możliwością żądania renty. Jednocześnie wskazuje się w orzecznictwie, że odszkodowanie nie polega na drobiazgowym, detalicznym uwzględnieniu szkód pozostającym w związku przyczynowym ze śmiercią,

a jedynie na określeniu stosownego ryczałtu stanowiącego realną wartość ekonomiczną. Czyli taką, która będzie stanowiła dla uprawnionego stosowne przysporzenie ekonomiczne, uwzględniające ocenę rozsądnie myślących ludzi (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 października 2007 r. w sprawie IV CSK 194/07, z dnia 16 kwietnia 2008 r. w sprawie V CSK 544/07, z dnia 14 marca 2007 r. w sprawie I CSK 465/06, a w szczególności z dnia 24 września 2010 r. w sprawie IV CSK 79/10).

W przedmiotowej sprawie bez wątplenia wykazano, że na skutek tragicznej śmierci J. J. (1) znacznemu pogorszeniu ulegała sytuacja życiowa powódki E. J..

Zebrane w sprawie dowody wskazują, że J. J. (1) był dobrym mężem, opiekował się żoną, wspierał powódkę i dbał o nią. J. J. (1) pomagał również w pracach domowych, gotował, robił zakupy aby odciążyć żonę. Powódka w chwili obecnej nie może liczyć na wsparcie męża zarówno od strony finansowej jak i duchowej, mąż powódki nie przysporzy też korzyści własną pracą. Głęboki uraz psychiczny powódki negatywnie wpłynął na jej życie, E. J. często wspomina zmarłego męża, towarzyszy jej przy tym ogromny smutek i tęsknota.

Można założyć, że pomoc materialna a także pomoc, która miałaby wymiar majątkowy i niekoniecznie świadczony w pieniądzu (wkład własnej pracy

w domu) trwałaby jeszcze ok. 7 lat, to przyznanie dla powódki kwoty 50.000,00 zł znajduje usprawiedliwienie w realiach tej sprawy. Uraz psychiczny spowodowany utratą męża bardzo negatywnie wpłynął na komfort życia powódki, tym bardziej, iż pozostawali oni w szczęśliwym związku małżeńskim przez 42 lata. Istotną okolicznością jest również fakt, iż małżonkowie nie posiadali własnych dzieci, bezspornym jest więc fakt, iż powódka jeszcze bardziej przeżyła utratę najbliższej osoby nie mając oparcia we własnych dzieciach. Powódka ma też z pewnością poczucie tego, iż w chwilach nieporadności spowodowanej czy to starością czy chorobą musi radzić sobie samodzielnie, nie może liczyć

na pomoc najbliższych bowiem ich po prostu nie ma. Bezsprzeczne jest, iż powódka będzie odczuwać dolegliwości związane z faktem braku męża przez całe swoje przyszłe życie. Uczucia smutku i żalu będą towarzyszyły powódce w przyszłości, powódka będzie doświadczać negatywnych emocji w okresach wspomnień o mężu. Nie może też ująć uwadze, iż powódka mieszka sama i nie dopuszcza myśli o ułożeniu sobie życia z innym mężczyzną. Wszystko to zdaniem Sadu uprawnia do stwierdzenia, że śmierć J. J. (1) znacznie pogorszyła sytuację życiową powódki.

W związku z powyższym, na podstawie wskazanych przepisów oraz biorąc pod uwagę fakt, iż w toku postępowania likwidacyjnego pozwany dokonał wypłaty na rzecz powódki kwoty 35.000,00zł z tytułu odszkodowania z racji pogorszenia się sytuacji życiowej powódki po śmierci J. J. (1), Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powódki E. J. kwotę 25.000,00zł

(60.000,00 zł – 35.000,00zł) z ustawowymi odsetkami od dnia 1 września 2012 roku do dnia zapłaty. W postępowaniu likwidacyjnym powódka zgłosiła żądanie wypłaty odszkodowania w kwocie 77.500,00zł w piśmie doręczonym pozwanemu w dniu 1 sierpnia 2012 roku. Biorąc pod uwagę powyższe, należy wskazać, iż uzasadnione jest w realiach niniejszej sprawy roszczenie powódki zasądzenia odsetek od daty wskazanej w pozwie, tj. od dnia 1 września 2012 roku. Zgodnie bowiem z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2003 roku, Nr 124, poz. 1152 ze zm.) zakład ubezpieczeń wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni licząc od dnia złożenia przez poszkodowanego lub uprawnionego zawiadomienia o szkodzie, czyli w realiach sprawy pozwany pozostaje w zwłoce od dnia 1 września 2012 roku (punkt II wyroku).

W pozostałej części Sąd powództwo oddalił (punkt III wyroku).

Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu oparto na treści art. 100 k.p.c., zgodnie z którym w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. Powódka utrzymała się ze swoim żądaniem w 69 %.

W przedmiotowej sprawie na koszty poniesione przez powódkę składa się wynagrodzenie zawodowego pełnomocnika w osobie adwokata w kwocie 3.600,00 zł - ustalone na podstawie § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku (Dz. U. z 2002 roku, Nr 163, poz. 1348 ze zm.), opłata skarbową za pełnomocnictwo w kwocie 34,00 zł (2x17,00zł) - ustalona na podstawie ustawy z dnia 16 listopada 2006 roku o opłacie skarbowej (Dz. U. z 2006 roku, Nr 225, poz. 1635 z późn. zm.), opłata sądowa od pozwu w kwocie 7.875,00zł oraz zaliczka na opinię biegłego w kwocie 300,00zł. W sumie koszty poniesione przez powódkę wynosiły 11.809,00zł.

Na koszty poniesione przez pozwanego składa się wynagrodzenie zawodowego pełnomocnika w osobie w osobie radcy prawnego w kwocie 3.600,00zł – ustalone na podstawie § 6 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. (Dz.U. 2002/163/1349 ze zm.), opłata skarbową za pełnomocnictwo w kwocie 17,00 zł- ustalona na podstawie ustawy z dnia 16 listopada 2006 roku o opłacie skarbowej (Dz. U. z 2006 roku, Nr 225, poz. 1635 z późn. zm.). W sumie koszty poniesione przez pozwanego wynosiły 3.617,00zł.

Łącznie koszty w sprawie poniesione przez obie strony wyniosły 15.426,00zł.

Wobec częściowego uwzględnienia powództwa, należało uznać, że powódka wygrała sprawę w 69%. Z uwagi na to, stronę powodową obciążają koszty procesu w kwocie 4.782,06zł (15.426,00 zł x 0,31) natomiast stronę pozwaną obciążają koszty procesu w kwocie 10.643,94 zł (15.426,00zł x 0,69).

W związku z powyższym, Sąd w punkcie IV wyroku zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 7.026,94zł tytułem zwrotu części kosztów procesu.

W punkcie V wyroku Sąd nakazał zwrócić powódce kwotę 89,86zł tytułem niewykorzystanej zaliczki, na zasadzie art. 80 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U.10.90.594 j.t.)

Z tych względów, orzeczono, jak w wyroku.